

Ook als organisator en bestuurder was hij buitengewoon verdienstelijk. Van 1982 tot 1985 was hij voorzitter van de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek. In de periode 1971–2005 gaf hij vijfendertig keer leiding aan de Internationale Zomercursus Nederlandse Taal en Cultuur, waar elk jaar drie weken lang honderd deelnemers uit meer dan twintig landen een onvergetelijke tijd beleefden.

Jos' grote liefde voor het Sinterklaasfeest en Kerstmis was onder zijn vrienden bekend, die hij in december steevast met gedichten en plaatjes van de eigen kerstcollectie verblijdde en ontroerde, tot op het laatst toe. Letterlijk op de vooravond van zijn negentigste verjaardag verraste Jos zijn intimi ook nog met het manuscript van een leerzaam en tegelijk amusant portret van Vlaanderen in de vorm van een Flaubertiaanse mini-encyclopedie. Dat allerlaatste boek heeft een titel gekregen die veel vertelt over het beminnelijk karakter van de auteur: *Vlaanderen lichtvoetig doorgelicht maar met de nodige sérieux* (Olomouc: Vydavatelství University Palackého, 2023).

We houden Jos Wilmots in herinnering als markant bestuurder en energiek organisator, als bevlogen docent en didacticus in hart en nieren, als dichter en speels taalminnaar, en voor iedereen die hem beter kende: als warme en humoristische vriend.

Hans Beelen

Verslag activiteiten Nederlandistenverband rond Leipziger Buchmesse 2024

Voor het Nederlandistenverband, de vereniging van universitaire neerlandici in Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland, stonden 2023 en 2024 duidelijk in het teken van het gastlandoptreden van Nederland en Vlaanderen op de Leipziger Buchmesse. Het Nederlandistenverband ondersteunde het gastlandoptreden met drie projecten en benutte dit bijzondere evenement tevens om de universitaire neerlandistiek van de Duitstalige landen nog beter zichtbaar te maken.

1) Ringvorlesung WS 2023–2024, Universität Leipzig: Alles außer flach. Sprach- und Literaturlandschaften der Niederlande und Flanderns

De cyclus van zes colleges door zeven experts aan de vooravond van de Leipziger Buchmesse was bedoeld ter voorlichting van een breed academisch publiek; tevens was het doel de Neerlandistiek, die aan de Universität Leipzig een roemruchte traditie kent, aldaar opnieuw zichtbaar te maken. De reeks is tot stand gekomen op initiatief van het Nederlandistenverband in organisatorische samenwerking met collega's van de Leipziger Germanistik (prof. dr. Barbara Schlücker, jun.-prof. dr. Anna Stemmann). Het project maakte integraal deel

uit van het Gastlandoptreden; van de Fondsen was toestemming verkregen het motto van het gastlandoptreden als titel te gebruiken.

De cyclus bestond uit zes colleges: twee taalkundige lezingen en vier letterkundige lezingen, waarvan er twee waren gewijd aan de Nederlandstalige kinder- en jeugdliteratuur:

- 25 oktober 2023: prof. dr. Jan Konst (FU Berlin), Niederländischsprachige Literatur in Deutschland: die letzten Jahrzehnte.
- 8 november 2023: prof. dr. Lut Missinne (Universität Münster), Louis Paul Boon, ein Klassiker der niederländischen Literatur.
- 29 november 2023: prof. dr. Vanessa Joosen (Universiteit Antwerpen), Not your ordinary grandma: Old age in Dutch children's books.
- 13 december 2023: Andrea Kluitmann, Übersetzen (von Kinder- und Jugendliteratur) – Ein holistischer Beruf.
- 10 januari 2024: prof. dr. Matthias Hüning (FU Berlin) en prof. dr. Gunther De Vogelaer (Universität Münster), Drei Länder, ein Niederländisch?
- 24 januari 2024 prof. dr. Marc van Oostendorp (Radboud Universiteit Nijmegen / Meertens Instituut Amsterdam), Englisch oder Niederländisch? Sprachpolitik und Streit in den Niederlanden.

De lezingen waren ook online te volgen. Er waren gemiddeld zo'n 50 toehoorders. Het openingscollege werd opgeluisterd door de aanwezigheid van o.m. Bettina Baltschev en Margot Dijkgraaf, de curatoren van het gastlandoptreden, dr. Oliver Zille, directeur van de Leipziger Buchmesse en prof. dr. Beat Siebenhaar, decaan van de Philosophische Fakultät. Twee bijdragen (Joosen, Kluitmann) zijn tot artikel bewerkt opgenomen in dit nummer.

2) Essaybundel: Alles außer flach, Essays über aktuelle Literatur aus den Niederlanden und Flandern

Dezelfde dubbele doelstelling kenmerkt ook een Duitstalige boekpublicatie die een bestandsopname biedt van de actuele Nederlandstalige literatuur in Duitse vertaling. De bundel bevat korte essays (ca. 1500 woorden) waarin steeds een recent literair werk (roman, non-fictie, poëzie, kinder- en jeugdliteratuur) wordt voorgesteld. Het boek, een gezamenlijk project van de neerlandistische onderzoeksgemeenschap in het Duitse taalgebied, maakte evenals de Ringvorlesung integraal deel uit van het Gastlandoptreden; van de Fondsen was wederom toestemming verkregen het motto van het gastlandoptreden als titel te gebruiken. De redactie was in handen van Hans Beelen (Carl von Ossietzky Universität Oldenburg), Johanna Bundschuh-van Duikeren en Jan Konst (beide FU Berlin). Er zijn verwijzingen in de vorm van qr-codes aangebracht naar de podcast Kopje-koffie. Het omslag is door Studio de Ronners vormgegeven in de huisstijl van het gastlandoptreden. Als uitgever treedt Edition Amikejo op.

Naast de Taalunie heeft ook de Nederlandse ambassade de uitgave financieel ondersteund. Een deel van de oplage was bestemd voor de leden van het Nederlandistenverband en de Fachvereinigung Niederländisch. De tekst zal op

termijn ook digitaal ter beschikking komen op de website *MijnNederlands* en worden voorzien van een didactische component.

Tijdens de openingsplechtigheid van de gastlandstand op de Buchmesse op 21 maart 2024 is de bundel plechtig overhandigd. Ook het eerste optreden op het Kopje-koffie-podium die dag was gewijd aan de presentatie van de bundel, waardoor de zichtbaarheid van de universitaire neerlandistiek der Duitstalige landen werd bevorderd. Zie ook de bespreking elders in dit nummer.

3) Docentenbijeenkomst te Berlijn en Leipzig tijdens de Buchmesse

Ook de Docentenbijeenkomst van het Nederlandistenverband (21–23 maart 2024) stond in het teken van het Leipziger gastlandoptreden. Tijdens een bezoek van de Buchmesse kregen de 60 deelnemers de gelegenheid het evenement zelf te beleven. Tegelijk was een historische dimensie in het programma aangebracht door een bezoek van het Völkerschlachtdenkmal, in 1913 opgericht ter herdenking van de Volkenslag in Leipzig (1813). Hierop sloten de openingslezingen inhoudelijk aan: Lotte Jensen (Radboud Universiteit Nijmegen) sprak over *Ware vaderlandsliefde. Rampen en nationalisme in de negentiende eeuw*, Gijsbert Rutten (Universiteit Leiden) over *Eén land, één volk – en hoeveel talen: Taalplanning en taalvariatie in de 18de en 19de eeuw*.

Tijdens de Leipzig-dag kon ook worden gekozen voor een bezoek aan de Deutsche Nationalbibliothek, met tentoonstellingen over Duitse Exiliteratuur in Nederland en de graphic novel in Nederland en Vlaanderen. Aan het eind van de middag vond er een Nederlandstalige stadswandeling plaats onder leiding van stadsgidsen Rosalie Kreuijer (tevens docente Nederlands aan het talencentrum van de Universität Leipzig) en Ute Poppitz (voormalig studente van de Leipziger docenten Gerhard Worgt en Joke Oud). De excursie werd afgesloten met een gezamenlijk diner in Auerbachs Keller, een passende locatie waar door niemand minder dan Johann Wolfgang von Goethe literatuurgeschiedenis is geschreven. Dit werd aangeboden door de Nederlandse ambassade. De Vlaamse Vertegenwoordiging was zo vriendelijk de eerste dag in het Landgasthaus op Domäne Dahlem een rustiek buffet “Vom Acker auf den Teller” aan te bieden.

Er stonden enkele discussiebijeenkomsten in kleine en grote kring op het programma. Naast de taaldocentenvergadering werd op de slotdag de gelegenheid geboden tot presentaties van eigen onderzoek, met o.m. plenaire lezingen van Beatrix van Dam (“*Uwe onkunde leren zien*”: *Die Funktion von Nicht-Wissen in Martinets Katechismus der Natur*) en Andreas Krogull (*Wazige grenzen in de taalgeschiedenis: meertalige contacten, repertoires en praktijken in het Nederlands-Duitse grensgebied*). Tijdens de opening hadden alle deelnemers tijdens een plenaire science slam al een overzicht gekregen van negen lopende promotieprojecten.

Ook de ledenvergadering van het Nederlandistenverband maakt deel uit van het programma. Hier namen Jan Konst, Patrick Schetters en Hans Beelen afscheid en werd een nieuw bestuur gekozen, bestaande uit Truus De Wilde (Berlijn, voorzitter), Ute K. Boonen (Duisburg-Essen, vice-voorzitter), Julia

Sommer (Wenen, secretaris), Rianne Fuchs-Franke (Mainz/Germersheim, penningmeester), Gwennie de Bergh (Keulen) en Andreas Krogull (Zürich).

Hans Beelen

Angesehene Preise für Übersetzerinnen aus dem Niederländischen

Else Otten Übersetzerpreis 2023 für Simone Schroth und Christina Siever

Alle drei Jahre zeichnet der Nederlands Letterenfonds die beste deutsche Übersetzung eines niederländischsprachigen literarischen Werkes mit dem mit 5.000 Euro dotierten Else Otten Übersetzerpreis aus. Mit dem Preis für das Jahr 2023 wurden die Übersetzerinnen Simone Schroth und Christina Siever für ihre Übersetzung von Etty Hillesum, *Het verzameld werk. 1941–1943* ausgezeichnet. Die Übersetzung erschien im März 2023 unter dem Titel *Ich will die Chronistin dieser Zeit werden. Sämtliche Tagebücher und Briefe. 1941–1943* (München: C.H. Beck). Der Preis wurde den Übersetzerinnen am 23. März 2024 auf der Leipziger Buchmesse im Rahmen des Gastlandprogramms der Niederlande und Flanderns verliehen.

Etty Hillesum: Ich will die Chronistin dieser Zeit werden. Sämtliche Tagebücher und Briefe 1941–1943.

Aus dem Niederländischen von Simone Schroth und Christina Siever.

München: C.H. Beck, 2023.

Originaltitel: *Het verzameld werk 1941–1943*.

